

Cvičení z rodinného práva

**Doc. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2020/2021

SYLABUS I

**Úvod a stanovení podmínek pro zápočet
Manželství: uzavírání, vady a důsledky vad:
zdánlivé a neplatné manželství.
Manželské právo.**

A. TEORETICKÁ ČÁST.

Není nutné písemné zpracování. Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na následující otázky.

1. Čím se liší manželství od registrovaného partnerství a nesezdaného soužití?
2. Kdo je oprávněn přijmout sňatečný projev vůle k uzavření manželství?
3. Před kterými církvemi může být podle českého práva uzavřeno manželství? Kde najdeme příslušnou právní úpravu?
4. Kterým okamžikem vzniká manželství? Jaký význam má kniha manželství?
5. Jak může být upraveno užívání příjmení pro dobu po uzavření manželství? Kdy může žena užívat příjmení v mužské podobě (zejm. bez přípony *-ová*, či bez přechýlení na *-ská, -ná* apod.)?
6. Jak může občan České republiky uzavřít manželství s cizím státním příslušníkem u nás a jak v cizině? Jak je tomu v přímém ohrožení života?
7. Definujte pojem „zdánlivé manželství“. Kdy se dle zákona jedná o „*non matrimonium*“?
8. Definujte pojem „neplatnost manželství“. Z jakých důvodů lze manželství prohlásit za neplatné? Lze na neplatnost manželství užit ustanovení občanského zákoníku upravující neplatnost právních jednání?
9. Co je konvalidace „neplatného manželství“?
10. Jaké jsou právní následky prohlášení manželství za neplatné?
11. Jaké jsou následky určení, že manželství nevzniklo, ve vazbě na případné nezletilé děti?
12. Zabývejte se zákonnými právy a povinnostmi manželů.
13. V jakém rozsahu jsou si manželé povinni platit výživné?
14. Lze výživné mezi manžely přiznat i zpětně?
15. Jak je tomu s povinností hradit náklady společné domácnosti? Od kdy lze plnění požadovat?
16. Co jsou to věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti a jaký je jejich režim? Odlište od věcí tvořících základní vybavení rodinné domácnosti.
17. Co je podstatou a účelem SJM? Jaké upravuje zákon majetkové režimy?

18. Co může upravovat (před)manželská smlouva?
19. Zaobírejte se problematikou tzv. vnosů do SJM ve vazbě na jeho vypořádání.
20. Zaměřte se na různé právní důvody bydlení a možné smluvní modifikace.
21. Co je domácí násilí a jak může být řešeno dle OZ, ZŘS a TŘ?

B. PRAKTICKÁ ČÁST.

Zpracujte písemně.

1. SŇATEČNÝ VĚK

Sedmnáctiletá Eva, která byla na žádost rodičů umístěna v dětském domově, navázala známost se čtyřicetiletým studentem Adamem. Po nějaké době otěhotněla. Adam proto Evu požádal o ruku, neboť se o ni i o společné dítě chtěl postarat. Také chtěl, aby Eva již nemusela žít v ústavu, a aby se dítě narodilo do rodinného prostředí. Adam si přál, aby v rodinné vilce, kterou mu darovali prarodiče, měla Eva nikoli odvozený právní důvod bydlení. Eva nabídku k sňatku přijala. Rodiče Evy však se svatbou a s odstěhováním své dcery z ústavu nesouhlasili.

Odpovězte písemně:

1. Jaké obecné a zvláštní předpoklady musí nezletilá Eva splnit, aby mohla uzavřít manželství?
2. Jaké by byly následky nesplnění všech zákonných podmínek a předpokladů? Je relevantní „nesouhlas rodičů“ se svatbou?
3. Zamyslete se nad rozsahem svéprávnosti Evy ve vazbě na předmanželskou smlouvu, která se bude týkat nemovité věci. Čím byste argumentovali jako advokáti protistrany (zformulujte alespoň dva argumenty)?

Vypracujte písemně:

1. Petit návrhu na povolení uzavření manželství pro Evu.
2. Petit návrhu rodičů na prohlášení manželství Evy za neplatné.
3. Koncept části předmanželské smlouvy, v níž bude ujednáno rozšíření společného jmění manželů o darovanou vilku. Nezapomeňte na odkládací podmínku a ujednání o věcněprávních důsledcích smlouvy.

2. SŇATEČNÁ (NE)ZPŮSOBILOST

Dvašedesátiletý Adam se seznámil s devatenáctiletou studentkou Evou. Po krátké, asi tříměsíční známosti, kdy Eva zjistila, že Adam trpí *duševní poruchou*, bylo bez účasti příbuzných uzavřeno jejich manželství. Svým rodinám tuto skutečnost sdělili mnohem později. Vzhledem k tomu, že Adam byl velmi movitý muž, začali se jeho příbuzní obávat, co se stane po jeho smrti s majetkem. Začali proto „usilovat“ o ukončení manželství Adama a Evy. Jako důvod, který by nejpravděpodobněji mohl způsobit *zánik manželství*, zvolili právě Adamovu duševní poruchu. Adam však náhle zemřel.

Odpovězte písemně:

1. Jak by mohlo být postupováno v tomto případě? Zvažte zejména situaci, kdy Adamovi příbuzní ještě před svatbou „iniciovali“ řízení o omezení jeho svéprávnosti. Soud vyhlásil rozsudek, který však před jeho smrtí ještě nenabyl právní moci.
2. Kdo všechno může podat návrh na prohlášení Adamova manželství za neplatné?
3. Co byste poradili jako advokáti příbuzných a jako advokáti Evy?

Vypracujte písemně:

1. Petit návrhu na omezení Adama ve svéprávnosti ve sňatečné oblasti.
2. Výrok soudního rozhodnutí o prohlášení manželství za neplatné.
3. Výrok rozsudku ve vazbě na pochyby, zda manželství vzniklo.

3. MANŽELSKÉ MAJETKOVÉ PRÁVO

Manželé Adam a Eva žili již cca 10 let ve spokojeném, ač bezdětném manželství. Bydleli v rodinné vile Adama, která však byla nákladně zrekonstruována z peněz, které Evě darovali záhy po svatbě její rodiče. Eva zůstala díky nadprůměrnému příjmu svého manžela v domácnosti, ačkoli byla lékařka.

Počátkem roku se mezi manžely začaly objevovat první závažné neshody související s finančně nákladnými koníčky Evy. Ty postupně vyvrcholily do takové intenzity, že Adam přestal Evě dávat jakékoliv finanční prostředky. Evě *poklesla životní úroveň*. Začala hledat zaměstnání, nicméně vzhledem ke postupné ztrátě kvalifikace je velmi pravděpodobné, že získání práce nebude jednoduché.

Odpovězte písemně:

1. Formulujte alespoň tři argumenty, které byste jako advokáti použili na podporu Evy a Adama. Jak se odlišuje vyživovací povinnost manželů od povinnosti přispívat na úhradu nákladů rodinné domácnosti? Posuďte účel, rozsah a vliv běhu času.
2. Změnila by se nějak situace, kdyby byly neshody způsobeny jinými okolnostmi, např. Evinou nevěrou?
3. Jakými právními prostředky by se mohla Eva bránit prodeji vily, pokud by ji Adam hodlal zcizit ve vazbě na případný rozvod manželství a uzavření dalšího manželství s jinou ženou?
4. Jakým způsobem by mohla Eva řešit problematiku tzv. vnosů do SJM, resp. jejich valorizace?

Vypracujte písemně:

1. Petit návrhu na uložení povinnosti platit výživné.
2. Výrok rozhodnutí soudu o návrhu na uložení povinnosti hradit náklady společné domácnosti.